

Махсма М.Б.,
канд. екон. наук, доц.,
кафедра управління персоналом та економіки праці,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

ПРІОРИТЕТИ СПРИЯННЯ СІЛЬСЬКІЙ ЗАЙНЯТОСТІ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГІДНОЇ ПРАЦІ

Сучасний етап розвитку економіки України характеризується глибокими кризовими явищами, одним з негативних проявів яких є зростання безробіття. Особливо гостро проблема відсутності робочих місць стоїть нині у сільській місцевості, де за офіційними даними Державної служби статистики без роботи нині залишається кожний десятий мешканець села (9,9 % селян працездатного віку) [1]. Іншою проблемою сільської зайнятості є надто низький рівень доходів від трудової діяльності (заробітна плата в агросекторі залишається чи не найнижчою в економіці) та важкі й шкідливі умови праці у сільськогосподарському виробництві. Зазначене зумовлює необхідність пошуку шляхів вирішення проблеми сільського безробіття в контексті реалізації концепції гідної праці.

Як відомо, правовим підґрунтям інституту гідної праці виступають Декларації МОП про основоположні принципи і права у сфері праці, Декларація МОП про соціальну справедливість у цілях справедливої глобалізації та інші нормативні документи, розроблені як орієнтири забезпечення прав у сфері праці. Загальна концепція гідної праці МОП для країн учасників конкретизується у національних програмах гідної праці, розроблених з урахуванням особливостей кожної країни. Слід зазначити, що у розвинутих країнах концепція гідної праці реалізується при розробці національних і регіональних програм соціально-економічного розвитку. Про актуальність концепції гідної праці у сфері забезпечення сільської зайнятості свідчать численні зарубіжні публікації, що висвітлюють різні її аспекти [2; 3]. В Україні ж вирішення проблем сільського розвитку поки що мало пов'язується з досягненням індикаторів гідної праці. Нині, як відомо, в нашій країні діє «Програма гідної праці МОП для України 2016-2019» [4]. Зазначеним документом визнано три ключові пріоритети: сприяння зайнятості та створенню життєздатних підприємств для забезпечення стабільності й зростання; розвиток ефективного со-

ціального діалогу та зміцнення соціального захисту та покращення умов праці. Кожний пріоритет передбачає досягнення чотирьох конкретних результатів (рис. 1).

Рис. 1. Пріоритети програми гідної праці для України на 2016—2019 рр.

Джелело: сформовано автором за [4, р. 16-24].

Очевидно, що кожний із зазначених пріоритетів є актуальним у сільській місцевості, особливо це пріоритети сприяння зайнятості та посилення соціального захисту. В рамках першого пріоритету сприяння сільській зайнятості найактуальнішим є втілення інституційних реформ спрямованих на створення умов для розвитку на селі підприємств малого та середнього бізнесу, причому не стільки у сільськогосподарському секторі, а здебільшого у поза аграрній сфері. Особливої уваги, потребує підтримка мікропідприємництва та сімейних ферм. Бо саме ці організаційно-правові форми, як свідчить зарубіжний досвід, здатні забезпечити зайнятість значної частини сільського населення. Безумовно, що й інші

напрями сприяння зайнятості, як то: підвищення освітньо-професійного рівня сільської робочої сили, активізація Державної служби зайнятості та збільшення інвестицій у створення робочих місць повинні якнайшвидше бути актуалізовані на селі.

Європейський курс розвитку економіки України зумовлює необхідність визнання принципів демократії, європейських соціальних цінностей та ідеалів. Досягнення європейських стандартів життя населення України, неможливе без забезпечення реалізації права на вільно обрану, повну і продуктивну зайнятість. Реалізація права на гідну працю має бути доступною кожному громадянину незалежно від статі, віку, національності, віросповідання, місця проживання. З огляду на це соціально-економічний розвиток сільських територій, нагальною проблемою якого є проблема зайнятості, має здійснюватися в контексті реалізації доктрини соціальної згуртованості сільського соціуму, відповідно до реалізації Програми гідної праці, яка має знайти своє втілення і на селі.

Література

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Decent rural employment for food security: A case for action. Knowledge materials. FAO 2012. — 42 p. [Electronic resource] — Access: <http://www.fao.org/docrep/015/i2750e/i2750e00.pdf>.
3. Rural employment and decent work at FAO News from the web. information material. July 2014. [Electronic resource] — Access: <http://www.fao.org/3/a-h0043e.pdf>.
4. Decent Work Country Programme for Ukraine 2016-2019. [Electronic resource] — Access: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---sro-budapest/documents/genericdocument/wcms_467704.pdf.

УДК 314.4:331.5

Шушпанов Д.Г.,

канд. екон. наук, доц., докторант,
Тернопільський національний економічний університет

НЕРІВНІСТЬ У СТАНІ ЗДОРОВ'Я ТА ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ: ВЕКТОРИ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКІВ

Зайнятість, як і дохід, підвищує соціальний статус і самооцінку людини, сприяє розширенню соціальних контактів, надає можливість участі в суспільному житті та інші можливості, які сприяють підвищенню здоров'я і добробуту. Безробіття, навпаки, завдає шкоди як фізичному, так і психічному здоров'ю.